

آشنایی با

نوآموزان و دانش آموزان

معلول جسمی حرکتی

(۱)

سازمان آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران

تاکید بر نکات مثبت پیشرفت کودک فرصتی پیش آید تا وی به توانایی‌های خود پی ببرد و در مراحل بعدی آموزش بیشتر تلاش کند. به این منظور درک کامل توانایی‌ها و ناتوانی‌های کودک نه تنها در تعدیل واکنش‌ها موثرند بلکه موجب تعدیل توقعات و انتظارات ما از فرد معلول و حتی از خودمان می‌شود.

نکته پایانی آنکه کودکان دارای معلولیت جسمی- حرکتی علاوه بر مشکلات جسمی، ممکن است مشکلات حسی دیگری نظیر بینایی، شنوایی و گفتاری را نیز داشته باشند که این مشکلات در عملکرد آنان تاثیر گذار خواهد بود. بنابراین آگاهی از مشکلات و ارجاع دانش آموز به متخصص مربوطه و ارائه راه حل مناسب، کارائی دانش آموز را افزایش خواهد داد.

و برنامه‌هایی است که برای کودکان عادی اجرا می‌شود مانند خواندن، نوشتن، حساب و تجربه‌هایی که به منظور آشنایی آنها با دنیای اطرافشان صورت می‌گیرد. علاوه بر این، برنامه‌هایی برای آموزش مهارت‌های حرکتی، مهارت‌های زندگی و مهارت‌های شغلی نیز لازم است تا در مجموعه برنامه‌های آموزشی و پرورشی آنان گنجانده شود.

در آموزش و پرورش کودکان جسمی- حرکتی، معلم باید به میزان بسیار زیادی آموزش را بر مبنای نیازهای خاص روانی و جسمی هر کودک بنیان نهد. لازم است تا یک طرح یا برنامه درازمدت برای هر کودک بر اساس ارزیابی دقیق از او در زمینه‌های ارتباطی و توانایی‌ها، حالات عاطفی، ظرفیت ذهنی، اشکالات احتمالی یادگیری و مشخصات جسمانی تهیه و تنظیم شود.

کودکان این گروه مانند هر کودک دیگری نیاز دارند که در انجام تکالیف خود موفق شوند. اگر نیازهای آنان به طور مناسب ارزیابی و مورد توجه واقع نشود، در بسیاری از وظایف روزانه و تکالیف مدرسه‌شان احساس عدم کفایت می‌کنند، و این مسئله غالباً به اختلال هیجانی در یادگیری می‌انجامد و با انجام موفقیت‌آمیز کارهایی که قبلاً در آنها تسلط داشته‌اند را با شکست روبرو می‌سازد. لذا معلم باید به تلاش‌های کودک به شکل مثبتی پاسخ داده و ارتباط با کودک را بهبود بخشد بطوریکه آموزش را برای کودک امری لذت‌بخش، معنادار و هماهنگ با محیط اطراف او سازد، تا با

سازمان آموزش و پرورش استثنایی

آشنایی با نوآموزان و دانش آموزان معلول جسمی - حرکتی

معلولین جسمی - حرکتی از لحاظ فراوانی یکی از کوچک ترین و در عین حال متفاوت ترین گروه هادر میان کودکان استثنایی هستند. آنان به عنوان عضو جامعه بشری دارای استعدادها و توانمندی هایی هستند که باید برای بروز و شکوفایی آن ها تلاش کنند. هر قدر اطلاعات ما به عنوان معلم، والدین و برنامه ریزان در خصوص معلولین جسمی - حرکتی بیشتر باشد، توانایی بیشتری برای بهره گیری از خدمات پزشکی، آموزشی و اجتماعی خواهیم داشت. اگر والدین و اعضای خانواده، اطلاعات دقیق و انتظارات واقع گرایانه ای از کودک معلول داشته باشند خواهند توانست روش های منحصر به فردی را برای موفقیت فرزند خود ابداع نمایند. بدون شک، معلولیت توانایی فراگیری و رفتاری کودک را در سطوح مختلف و برای تمام عمر متأثر می سازد، اما بسیاری از عوامل از قبیل نگرش کودک به معلولیت خود، حمایت های همه جانبه اطرافیان، خدمات توانبخشی و آموزشی نقش مهمی در میزان موفقیت آنان خواهد داشت. اگر ما نتوانیم توانایی های بالقوه کودک معلول خود را آن طور که در مورد فرزندان سالم و دیگران اتفاق می افتد پیش بینی کنیم ولی مطمئن خواهیم توانست او را در دستیابی به توانایی های بالقوه و عالی ترین کیفیت ممکن در زندگی باری دهیم.

تعریف و ویژگی های نوآموزان و دانش آموزان معلول جسمی - حرکتی خفیف و شدید:

نوآموز و دانش آموز معلول جسمی - حرکتی خفیف فردی است که دارای هوشبهر مرزی، عادی و بالاتر بوده و توانایی انجام کارهای شخصی خود را بطور مستقل یا با دیگران داشته و حرکات ظریف دست آن ها به گونه ای است که می تواند از نوشت افزار استفاده نماید و همچنین توانایی برقراری ارتباط مناسب با دیگران را دارا می باشد.

نوآموز و دانش آموز معلول جسمی - حرکتی شدید فردی است که علیرغم برخوردار بودن از هوشبهر مرزی، عادی و بالاتر حتی با کمک دیگران قادر به انجام امور شخصی نباشد و از نظر گفتاری و ارتباط مفید و موثر با دیگران دچار مشکل باشد.

خصوصیات روانی و رفتاری:

مسائل روانی و رفتاری بخش مهمی از مجموعه مشکلات این معلولین را تشکیل می دهند. بی توجهی به این مسائل گاه مشکلات عدیده ای را برای آنان بوجود خواهد آورد که ناتوانی های حرکتی او را تحت الشعاع قرار می دهد. این مسائل جایگاه خاصی را در توانبخشی یک کودک معلول بخود اختصاص می دهد.

کسانی که بطور ناگهانی دچار معلولیت می شوند غالباً از نظر روانی با کسانی که بتدریج دچار معلولیت می گردند متفاوتند و هر کدام دارای ویژگی ها و نیازهای عاطفی - روانی خاصی هستند.

توجه به شرایط خانوادگی، وضعیت روانی - اجتماعی اعضای خانواده معلول و روابط فی مابین، از عوامل کاملاً موثر در ایجاد و تقویت نگرش های مثبت و سازنده در آنان نسبت به محیط

زندگی و فعالیت های هدفمند و جهت دار می باشد. بنابراین عکس العمل های آنان در برابر محدودیت های جسمی و روابط اجتماعی شان به میزان زیادی بستگی به

برخوردهایی خواهد داشت که والدین، برادران و خواهان، معلمان، همسالان و بطور کلی جامعه در این زمینه از خود نشان خواهند داد. (بیگ و دیگران، ۱۹۷۷)

ملاحظات آموزشی:

با توجه به محدودیت ها و تفاوت های فردی افراد معلول جسمی - حرکتی، تبیین هدفها و برنامه های آموزشی یکسان برای آن ها غالباً ممکن نیست، حتی در میان کودکانی که از میزان معلولیت یکسانی برخوردارند. هدفها و برنامه های آموزشی را باید بر اساس خصوصیات هوشی، جسمانی، حسی و عاطفی کودک پایه گذاری کرد. در اجرای برنامه های آموزشی و پرورشی این دانش آموزان، بخصوص آنان که مبتلا به معلولیت های شدید و مزمن هستند، ممکن است با دو مشکل مواجه شویم. اول اینکه کودک ممکن است از تجربه هایی که کودکان سالم در تحصیل برخوردارند محروم شود. دوم آنکه کودک ممکن است نتواند مانند سایر

دانش آموزان وسایل آموزشی را بکار

گیرد و در برابر وظایف آموزشی از خود واکنش منفی نشان دهد.

مبنای آموزش کودکان معلول

جسمی - حرکتی بر اساس

تفاوت های فردی است. هر

چند هدفها و برنامه های

آموزشی آنان شبیه هدفها

